

Володимир Оскрого

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК – АВТОМАТИЗАЦІЯ СКЛАДАННЯ

Створення іменних покажчиків – досить трудомістка процедура. Загалом їх утворюють на етапі верстки видання за допомогою тієї чи іншої настільної видавничої системи (НВС). При використанні імпортованих НВС типу Adobe PageMaker виникають певні ускладнення. По-перше, це відсутність локалізації, що викликає певні проблеми під час упорядкування покажчика за абеткою. По-друге, сам процес утворення покажчика проводиться повністю в ручному режимі на етапі верстки безпосередньо складальником.

Розглянемо цей процес детальніше. Він складається з трьох етапів. На першому верстальник у ручному режимі додає так звані вхідні маркери індексів (index-entry marker). На другому – НВС самостійно створює сам покажчик. На третьому етапі складальник доводить покажчик до «товарного вигляду» [2, 482–509]. Саме перший етап забирає найбільше зусиль. Покажемо, як можна дещо автоматизувати цю роботу та залучити до неї самого автора майбутньої публікації.

Зауважимо, що автоматизація додавання індексних маркерів у самій НВС можлива, але є досить складною і вимагає достатньої практики кодування. Хоча навіть винаходити велосипед? Адже добре відомий більшості авторів текстовий процесор Microsoft Word вже має усе потрібне. Отже, відповідні індексні маркери можуть бути автоматично додані до «рукопису» в форматі Word.

Для цього потрібно лише створити таблицю з двох стовпчиків в окремому документі – словнику покажчика. У перший потрібно ввести усі можливі форми прізвищ осіб, які можуть зустрітися в рукопису. Другий стовпчик містить відповідне прізвище, ім'я та по батькові особи так, як воно виглядатиме у майбутньому покажчику за бажанням автора чи редактора. Щось на зразок наступного:

Аврахов	Аврахов, Тарас
Аврахова	Аврахов, Тарас

Авраховим	Аврахов, Тарас
Аврахову	Аврахов, Тарас
Агеева	Агеева, Віра
Агеевій	Агеева, Віра
Агеевої	Агеева, Віра
Агеевою	Агеева, Віра
Агееву	Агеева, Віра
...	
Бажан	Бажан О. Г.
Бажана	Бажан О. Г.
Бажану	Бажан О. Г.
Бажанові	Бажан О. Г.
Бажаном	Бажан О. Г.
Бажані	Бажан О. Г.
...	

Створення такого документа (назвемо його NameIndex) не викликає особливих проблем. Необхідно лише дотримуватися таких вимог: 1) таблиця будується у новому документі за допомогою команди **Таблиця-Вставити-Таблиця**; 2) таблиця повинна бути першим і останнім елементом документа – ніяких зайвих абзаців, навіть пустих, перед нею; 3) таблиця не повинна містити пустих рядків. Упорядкування таблиці за абеткою не є необхідним – воно лише допомагає автору не пропустити осіб, які мають фігурувати у покажчику. Цей документ бажано зберегти у тій же папці, що і «рукопис». Не забудьте закрити документ NameIndex.

Для додавання індексних маркерів спочатку відкривають основний документ – «рукопис» у форматі Word. Потім виконують команду **Вставка-Ссылка-Оглавления и указатели...** Відповідне діалогове вікно відкриється на потрібній закладці «Указатель». Тепер потрібно вказати, де знаходиться документ NameIndex. Для цього досить клацнути на кнопку **Автопометка** і вибрати документ NameIndex у вікні «Открытие словаря указателя». Часом доводиться відшукувати цей документ, особливо коли автор має звичку зберігати свої файли в екзотичних місцях. Досить клацнути на кнопку **Открыть** і розпочнеться процес додавання індексних маркерів. Він триватиме певний час – залежно від потужності комп'ютера та обсягу задіяних документів. Отриманий

«рукопис» з доданими індексними маркерами бажано зберегти під іншим іменем. Верстальник працюватиме саме з ним.

Іноді виникає потреба доопрацювати отриманий документ. Наприклад, до покажчика мають потрапити особи з однаковими прізвищами, але різними ініціалами. У цьому випадку до словника покажчика заносять лише одну особу – ту, яка найчастіше зустрічається в «рукопису» (а хто, крім автора, краще розуміється на цьому?). Потім здійснюють пошук за цим прізвищем і редагують відповідні поля індексних маркерів за потребою. Їх легко упізнати – поля знаходяться у фігурних дужках і починаються з коду ХЕ. Текст, який потрібно відредагувати, знаходиться у лапках. Лише не забудьте спочатку увімкнути режим показу «*непечатаемых*» знаків!

Генерація іменного покажчика в НВС здійснюється автоматично. Проте, отриманий покажчик ще потрібно довести до кондиції – вилучити «нерозривні» пробіли, які НВС вставляє між номерами сторінок, упорядкувати покажчик за абеткою. Найпростіше зробити це за допомогою Microsoft Word. Матеріал покажчика експортується до текстового процесора, обробляється і знову заверстується.

Запропонована процедура позбавляє складальника від копіювання у незнайомому тексті; вставка індексних маркерів покладається на автора, який добре розбирається у власному тексті. А сама вставка проводиться майже автоматично, потрібно тільки скласти словник покажчика.

Останнє зауваження: перш ніж переходити до етапу верстки, потрібно перевірити, що використана НВС «розуміє» поля індексних маркерів Microsoft Word. Русифікований Adobe PageMaker 6.52 це вміє. Перші англійські версії Adobe PageMaker 7.0 – ні. Якщо ви працюєте з подібним Adobe PageMaker 7.0 і бажаєте застосувати вищевказану процедуру, спочатку розмістіть «рукопис» у русифікованому Adobe PageMaker 6.52, а потім відкривайте отриману публікацію в Adobe PageMaker 7.0. Все ж таки, ми рекомендуємо, як мінімум, попередньо провести «апгрейд» Adobe PageMaker 7.0 до версії 7.0.1.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Камолова Н. В. Компьютерная верстка и дизайн. – СПб., 2003.
2. Тайц А. М., Тайц А. А. Adobe PageMaker 7.0. – СПб., 2003.